

EDİTÖRDEN

İnsan varoluşunun başlangıcında dişi insan, bilgelik ve gücün doğaüstü kaynağı olarak görülmekteydi. Doğurabilme gizeminin yanında toplayıcılık rolüyle, tabiat ananın iyileştirici yönünü keşfeden kadın, ilk şifacıydı.

Tedaviye ilişkin ilk tarihi kayıt hemen hemen beş bin yıl önce Antik Mısır'dan gelmekteydi. İlk şifacılar tedavide ilaç kadar din ve büyüye de güveniyorlardı. Bu nedenle tapınıklarda hem dini ritüeller yapılmakta hem de sağlık eğitimi verilmekteydi. Mısır'ın en büyük sağlık okullarından biri olarak nitelendirilen Sais Tapınağı kadın şifacıların eğitimine ayrılmıştı.

Büyüden çok akla dayanan Batı tıbbı antik Yunan'da başladı. Mitolojinin en ünlü Yunan şifacıları; Yunan şifa tanrısı Asklepios ile onun kızları olan, hastalıkları önlemeyi temsil eden Hygeia ve tedaviyi temsil eden Panacea'ydı. Şifa tapınakları bu Yunan ailesine adanmıştı. Aile üyelerinin taşıdığı yılanların dolandığı asa bugün hala modern tıbbın sembolüdür. Antik Yunan'da kadınlar zamanla sağlık uygulamalarından çıkarıldı ve MÖ dördüncü yüzyılda Atinalı kadınların tedaviye ilişkin uygulamaları yasaklandı.

Roma İmparatorluğunun yıkılmasından sonra İnsanlık tarihinde “karanlık çağ” olarak anılan Ortaçağ başladı. Erkek iktidarın inşasını sağlayan bu süreç doğum, yaşam ve ölümün denetleyicisi olarak metafizik bir güce sahip olan kadının konumunda değişimi de beraberinde getirdi. İlk dönemlerde kutsal ve saygın olarak algılanan kadın kilise tarafından cadı olarak tanımlandı.

14. ve 17. yüzyıllar arasında tedavi edicilik erkek egemenliğinde bir meslek haline dönüştü. Kadınların sağlık bilimleri içindeki konumunun yeniden yapılanmasına ilişkin adımlar ancak 19. yüzyılda atılabildi.

Ülkemizde ise İkinci Meşrutiyetin ilanıyla kadın hakları savaşının güçlenmesi sonrasında, 1915'te kadınların yükseköğrenim görmelerine izin verildi ve ilk kez 1922 yılında Darülfünun Tıp Mektebinde eğitime başlayan on kadın 1928'de mezun oldu. 1955 yılında Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu üniversite düzeyinde hemşirelik eğitimine başladı.

Tarih boyunca ulusların kalkınması kadının eğitim düzeyine paralel gelişme göstermiştir. Herhangi bir toplumda kadınların durumu o toplumundaki uygarlaşmanın ya da insanileşmenin ölçüsü olarak alınabilir. Bir toplumun, toplumsal sağlık göstergesi ise kadına verilen değerdir.

Tevfik Fikret'in aşağıdaki dizesinin unutulmaması dileğiyle.

“Elbette sefil olursa kadın, alçalır beşer.”

Prof. Dr. Kılıçhan BAYAR

Baş Editör